¶ Eenen Brieff,

Gheintercipieert eñ opghenomen/vanden Prince van Orangien aenden Hertoghe van Alenson. (.·:.)

¶ Met sommighe onderrichtinghen op den seluen, om te openen de ooghen den goeden ondersaeten.

Ouergheset VVt de Franssoysche inde Nederlansche taele.

¶ Int Iaer ons Heeren. M. D. LXXX.

¶ Totten Leser.

Eser hier sult ghy vijnden eenen gheintercipieerden ende aengehaelden brieff vanden Prince van Orangien aendē Hertoge van Alenſſon, maer en informeert v niet, dan gelooft ſimpelyck, dat niettegenſtaende de listicheden eñ looſhedē van deſen onselligen menſche, Godt miraculoſelyck toegelaten heeft, dat hy ghecomen ſy in onſen handen, om door de gansſche werelt te cundighen ende doen verſtaen ſyne Godlooſicheyt, Ghy ſult daer inne ſien, op wat voet dat hy met v wandelt, wat wech hy gehouden heeft, om te abuſeren ende te ruineren de Hollanders ende Zeelanders, den raedt diē hy gheeft den Hertoghe van Alenſſon om door ghelooftenisſen hē te bedriegen, te vervolghen die Religie, nv d'eene, dan d'andere, op te maecken nieuwe Caſteelen, te verdrijuen de ingheborenen vanden lande, ende daer inne te brenghen de vreemdelinghen, ende (om al met eenen woorde te ſegghen) v te maecken ſlauen, ende te brenghen tot ſulcker extremiteyt, dat ghy nemmermeer middel hebben en ſoudt, v ſeluen weder te ſtellen ende te mainteneren inde liberteyt, dewelcke van ſoo langhen tijde aff ghy genooten hebt, onder de wettige Gouuerneringe van uwen Coninck ende van ſyne voorſaeten. Ende al maeckt hy ghelaet te willen procureren ende aduanceeren de ſaecken des voorſeyde Hertoghe van Alenſſon, ſoo eeſt dat ſyn gerecht ghemerck is, den ſeluen bedriechelyck te omgaen, ende met ſynder bederffenis op te ſtellē ende veſtighen ſyne tirannije. Ick hebber (als begheerlyck van uwer weluaert) opgheſtelt ſommighe apoſtillen, om den onweetenden, wten groouen, verſtaen te gheuen de voorneminghen van deſen booſen menſche. Maer houdt v opten text des brieffs, welck is van State, ende van ſubſtantie, ende byden welcken ghy verſtaen ſult de inclinatie, die hy hebbende is totter bederffenis ende gheheele vernielinghe van deſen armen ende benauden lande.

FINIS.

¶ Onderrichtingen opten voorſeydē brieff, om te openen de ooghen den goeden onderſaeten.

1.

Væ tibi nigræ, inquit cacabus ollæ.

Deſē alderoproerichſtē vander werelt/om te bedecken ſyn ghebreck maeckt hier ghelaet / te ſyn vreedſamich /dwelck hy nemmermeer gheweeſt en is/off ſyn en ſal/gemerckt yegelyckē al notoir is /dat hy zedert het voortcomen wt zijns moeders buyck altyt getoont heeft een wonderlycke ende ſtercke genegentheyt van natuere om te ſayen alle ſoorten van troublen ende oncruyt /tuſſen allen de gheenen die oijt van ſynder conuerſatie ende hanteringe geweeſt ſyn/niet arbeydende dā ouer al den huyſraet op te rueren / daer hy de middelen heeft cunnen hebben ende vijnden de materie tot ſulx geprepareert.

En quàm difficile eſt Nouercam ſuperare naturam, præſertim æducatione praua accedente.

2.

Hoe wel dat deeſen verkeerden vyant der ruſte ende gemeijne weluaerts heeft cunnē ende deruē tegenmijneeren ruerende dit Coninckrijck van Portugael/des niet tegenſtaende is de Coninck onſen Heere ende natuerlycken Prince / te ſpijt van hem ende den ſynen (loff heb God) met goeden rechte geraeckt ten eynde van zyne voornemingen/hebbende t'geheel Coninckrijck tot ſijnder deuotie/ende daerenbouen d'armeije ter zee/ aldaer gheuonden / in ſeer goede wtruſtinghe.

Fortaſsis rerum pacandarum gloria à Superis deſtinata Neptuno.

3.

Waer is nv t'cleyn fielken / deſen ſoo Godlooſen ende hooueerdighen Aldegonde ? En ſiet hy noch niet/dat hy niet en is/dan eenen Secretaris van t'geens dwelck loopt lanxt der buerſe van Antwerpen. Ah Deus bone, Scurrarum & ſceleratorum quàm ſemper fuit infida ſocietas. Illud profectò eſt ſapere etiam ſupremo illuſori & pædagogo poſſe illudere.

¶ Eenen gheineercipieerdē brieff vandē Prince van Orangien aen den Hertoge van Alenſſon.

MIJN Heere/Ouermerckende de humeurc der natie van herwart ouere/ ende hoe ſeer het volck gewoon is hem te beruerē door vreeſe vā eenich quaet accident / onder wat verwen dattet ſy/ eñ dat ick in deſen tegenwoordelyck ſie eenige apparentie / veroorſaeckt byden roep der tijdingē/die ſommige oproerige geeſtē .1. gedreuen door de liſten des vyants/ gaen alhier ſayende/ende by maniere van waerſegginghe profteterende/dat de Coninck van Spaengien hem ſoude hebben alreede geimpatroneert/eñ meeſter ghemaeckt vanden Coninckrijcke vā Poortugael. 2. eñ in hoope/ van binnen corte daeghen te occuperen Liſboonen/hooftſtadt vanden ſeluen/met veele ſcheepen van oorloghe/ ende anderc toebereijtſelen / diemen aldaer vijnden ſoude. Soo en heb ick niet langher cunnen wtſtellen / uwer Hoocheijt deſen toe te ſchicken/ ſonder mits de importancie der ſaecke/in deſen te hebben deruen inſtellen den heere van Mont Ste. Aldegunde. 3. noch andere hoe getrouwe hy weſen mochte / om v opentlijck te verclaren / dat niet tegenſtaende de deuoiren / die ick doe om ſulcke tijdingē te onderdruckē

4. sy nochtans inde harten vander gemeynte alsulcke plaetse gheuonden hebben/dat zedert sommighe daeghen herwaerts ick de selue beuynde wonderlycken wanckelbaerich / ter oorsaecken voorsz. Insunderheyt dat de voorseyde geesten/gaen indruckende dese vreese/als datten lestē de Spaengnaerden gheholpen wesende by de groote commoditeyt / die sy trecken sullen byde voorseyde ouercominghe van Portugael/sullen wederom aenrichten dese landen van herwaertsouere te bespringhen. 5. ten voorseyden effecte opmaeckende eene armeye ter zee/ geweldelijcker dan sy tot noch toe ghedaen hebben/naedemael dat sy des grooter middele hebben sullen/ sijnde haere machten vermeerdert byde adiunctie des voorseyden Coninckrijcx/waer wt van allen tijden soo bequame schipvaeringhen ghedaen syn op dese landen.

D'welck voorwaer by my nae by aengemerckt sijnde/mette circonstantien daer af dependerende/geeft my alsulcken swaricheyt 6. als reden is / niet twijffelende ooc dat de Spaengnaerden / soo sy loos ende wel gheauiseert syn/tegenwoordelyck aff snijden sullen de traffijcke ende den coophandel / dien sy tot nv toe (midts open ghebleuen sijnde de poorte van Portugael voorschreuen) stilswijghende door oochluyckinghe gheleden hebbē met de landen van herwaertsouere.

4.

Siet hier/myn vrienden/de rondicheyt ende oprechticheyt / de welcke desen hoochduytschen Bastaert Patrioot altijt voor ghewoonte heeft te gebruijcken tegens het ghemeyn volcxken/hy gaet by allē middelen de waerheyt onderdruckēde /.ten eynde dat sijne soo seer verboosde voorneminge/niet en worde ontdeckt.
Sed quid mirum, Caluinus & Catilina hæc voluere suarum artium esse prima rudimenta.

5.

Desen opper bedriegher can de waerheyt seer wel begrijpē /maer ten is sijne saecke niet de selue int licht te brengen/maer veel eer te verduysteren / want andersins soude het volck al te wijs comē te worden. Qui aures habent, audiant casu quo nolint scientes prudentesq; in sempiternum perire.

6.

T'sij al spottende off ter goeder wijse t'ghene hy hier seecht / t'Coninckrijck van Portugael sal hem naemaels wel veel suchtens gheuen.
Vt nec dubium quin suum in caput vel tandem [illegible] faba cudetur, At ipse viderit.

Tis wonder dat desen hoogen verhaelder niet en heeft by ghebrecht/dat wt de Coninckrijcke van Spaengien ende Indien/niet en comen dan Citroenen/Limoenen ende Orangie appelē/eñ dat de Lijnenlakens ende tapisserijen vande Nederlanden/coomanschappen syn van anderen stoue/want hy in deser vuegen ghewoon is te snateren/wanneer hy triompheert onder tgemeyn volcxken/Maer die van Antwerpen weten wel/ende alle andere liedens van verstande/de werelt ghehanteert hebbende/ hoe veel het importeert/bouen veele andere waeren comende wt Spaengien/te hebben sout/specerijen/wollen/cuchenille/ende dat meer is/goudt ende siluer/soo in masse als gemunt. Van welcke saecken men hem veele min can passeren/ dã vã lijnenlaeckenē ende tapisserijē /die niet en consisteren dan in handtwercke ende becommeringhe van dien vande voorseyde Nederlanden/ de welcke by faulte van vreemde coopers /sullē blyuen leedich gaende/sonder winninge oft profijt te doen/d'welck gebeurende salmen een schoō speel sien / dat Godt door sijne rechtuerdichept mettet tijt desen valschē hipocrijt toemaeckē sal. Si quidem nesciat plebs ieiuna timere diu, imò ne quidem Iuppiter semper inermis esse volet.

Naeden mael dat teghenwoordelyck in hender handt wesen sal / te beletten van allen canten den treck ende wtueringe der voorseyde comanschappen. 7. waerinne Spaengien deelachtichden door den ingaenck van het voorsz. Portugael.

8.

Aenmerckt de groote vreese /die desen dobbelen vos ontfanghen heeft vanden afloop der saecken ten besten / ende de begeerte die hy heeft om te vorderen de voorspoedichept vandē lande/sijnde voorwaer eē beschreijelycke saecke/datmē v staede/wetende /ia mettē vinger tastende/allē tgene dat in desen is omgaende / niemant nochtans en is de welcke aengrijpen derve/desen te castijdē/ die aensiender ooghe/ende by oordeel van een yegelycke /is den eenighen authuer van allen veruolgingen/beschadicheden ende benautheden die dese goede ende allendige ghemeijnte is lijdende ende ouer langen tijdt geleden heeft. Porrò temporis mora leuius ferenda, dummodò tarditas grauitate compensetur. Non exemplo opus est.

wesende een saecke waer by de Coopluydens / ende generaelyckē dit volck ghefondeert sijnde opten ouerslach eñ proffijt van huerluyder negotiatie / wonderlycken geinteresseert / ende de gene hen ter zee ghenerende ghefrustreert vã huer ordinaris onderhoudt/ is te bevreesen/dat sy hen sullen begeuen tot ennige omrueringe des huysraets / Godt gunne / dat het niet en sy tot onsen achterdeel.

9.

weet ghy wel myn heere /welck dese ingeleechde middelen syn / Tis om v te brenghen in een wreede/bloedige ende onrechtueerdige oorloghe/ tegens den Catholycken Coninck uwen goeden broedere / niet om uwe saecken vordeel te doen/ maer ten eynde dat desen fijnen Orange met uwer substantie / ende metten hasard van uwen leuen/ende van uwer eere/ende d'bloet vã uwer natie mocht blyuen in ruste. want ghy v seluen bedriecht / soo ghy van hem ander onderstandt verwacht / dan valsche ende luegenachtighe beloofftenissen. Ghetuyge is het groot secours dz hy v ghedaen heeft/ soo van gelt/ soo van volc/ soo van gheschut / wanneer ghy belegerden de Stadt van Bins ende dat hy de machte vande staeten soo nae by hadde.

Ende sonder twijffel sy sullen willen veranderen den tegenwoordigen staet der saecken/ten sy datter behendelyck. 8. nerstelyck/ende in tijdts/ inne versien worde/ byde remedien ouer langē tijdt by ons ouerleeght. 9. wantter apparent perijckel is/daer wt alsulcke consequentie te spruyten ; als uwe hoocheyt / door haere groote wijsheyt ende voorsichtichept 10. mach eñ behoort te considereren.

10.

Desen boosen pluymstrijcker doet my lachen/midts dat hy deser tijdt hem niet en schaempt toe te schrijuen groote wijsdom den genen metten welcken hy soo opentlyck plach te spotten/ hem noemende lichtuerdige/hersseloes ende iongen dwasencop / namentlyck als hy hem liet

liggen queelen binnen de stadt van Bergen/hem maeckende onder de handt/tyde staten doe
vergadert tot Antwerpen/alle de wederstooten/die hy conste aduiseren/ten eynde dat hy sou=
de worden wederleecht by dien van Quennoy ende anderen / loopt blieck ende enselighe/
den hertoge van Alensson kent v beter dan ghy meynt/bouen al wel verseeckert synde dat gÿ
nemmermeer beter doen en sult hem/noch vreemde Prince/wie dat hy sy/dan tot nv toe ghy
gedaen hebt uwen eyghen Coninck/vanden welcken ghy ontfanghen hebt soo veele eeren ende
weldaden. Quandoquidem qui semel scurra, nunquam bonus paterfamilias.

Niet vÿndēde/ naer mÿnē aduÿs/an=
dere bequaemere middele/ om weđ te
verseeckeren dit onghestaedich volck/
eñ te voorcomen de disordren diemen
daeroff heeft te verwachten/ dan (hā=
gende dattet inde teghenwoordighe
twÿffelinghe ende vreese is van ouer-
vallinge des vyants/midts de voorsla
gē die hy waerschÿnlyck hebbē can om
he rwaertsaene syne machte ter Zee
ouer te schicken) dat uwe hoocheyt
seÿnde op eē nieuwe presenterē haere
assistentie /Ghelyck ick ooc van mÿn-
dersÿde arbeyden sal/onder de handt
te persuaderen ende toe te raden/datse
worde versocht 11. Op dz in dusdanige
coniuncture van occurrentiē sal waer
den noot geuen sal stoff ende materie
om te stichten/ t'ghene dat uwe hooc=
heyt sal mogen begeerē) men hem be-
helpe metter alderschoonste orsuÿne/
die haer seluen presenteert/om v mee=
ster te maecken van vlaenderen/ t'sel=
ue winnende 12. oft om beter te seg=
gen/aennemende als aengeroepen eñ
versocht bydē volcke benoodicht we=
sende om vreemde hulpe eñ bÿstandt/
tot haere eygene beschermenisse eñ be=
houdenisse/waerdeure dattet oocte lich
telycker sal mogē worden inverwor=
ren 13. ende betrocken dieper inne
saecken/waer wt het naemaels ghene
wtraeckinghe hebben en sal / alst wel
des soude willen berou aengaen 14.

11.

Ten is geen tÿt meer te abuseeren desen goeden
Prince/want hy de memorie te seer versche heeft
van uwe gheueÿnstheden ende voorledene schel-
merÿen/wanneer ghy tot allen propoosten onder
uwe medeclanten/den seluen noemden/ lazerisse
ende aencleuende/Ende namentelyck is hem in-
dachtich van allen tgene dat naeden dronck ghy
soo vileÿnlycken ende menichwerff wtgespoogē
hebt/tegen den persoon van wÿlen den Coninc
synen broedere/hem opwerpende/als een meÿn=
eedich tyran / den mort van Parÿs / ende den
straff die God ouer langen tÿt voorbereÿt hadde
den Admirael Colignÿ / uwen liefsten vriendt
ende spiessebroeder/Die welcke inde andere we-
relt hem grootelyc verwonderen soude / dat uwe
eynde anders waere dan t'sÿne/ inder vuegen dz
uwe valsche monnoÿe v voortsaen wel sal mogē
gelden onder het ghemeyn volcxken maer niet
by Princen / die ontrent hen hebbende syn lie=
dens van andere sorte dan ghy bent.

12.

Dese nwe winste/myn Heere/soude wesē sÿn te
seer groot verlos/ooc is wel sÿne intentie al an=
ders/weÿnich hem aentreckende /dat ghy v sel=
uen ruineert/behoudelyc dat hy doe syn profÿt/
maer ghy sult beter beraeden syn/dan te gheloo=
uen een soo schelmsen ende ontrouwigē draecke.

13.

Heer wel seeght hy/inverworren / naedenmael
dat hem gheē dingen soo eygē en is/ als doogē te
verduysterē eñ ellendelyck te omwerrē eenen ye-
gelycken. Ita namq; edoctus ab hæresiarcha Calui=
no, consuerit amicos beate suos.

14.

Allenleens doet synen grooten meester de duy=
uele/ouer al procurerende/dat onder dē verdool=
den egeene wtraeckinge of leetwesen en sy. Eñ
nochtans en behoort ghy volck vanden Neder=
landē/hierowme niet te wanhoopē/naedenmael
dat Godt/v ghegeuen heeft eenen soo saechten
ende goedertieren Coninck / dien niet onbekent
en is de affectie/die ghy hem hebt altoÿs toegedragen ende synen voorsaeten/ende de welcke
seer wel bericht is/dat de fauten herwaertsoonere voortsgekeert/hercomen door de bedrie=
gingen van desen wreeden ende monstroosen vyandt der menschelycke natuere/ende sommi-
gen particulieren die ontrent sÿnen persoone sÿn.

15.

Sware dingen moetmen verdraghen van desen ondanckbaeren ende ombeschaemden vreemdelingh / naedemael dat hy int generael v luyden opwerpen derffue / de onstantafticheyt / vande welcke niemant anders dan hy d'oorsaecke en is. Ten lesten / doet deucht eenen alsulcken die in plaetsche van v te bedanckē/niet op en houdt secretelyck ende ouer al v te diffameren ende lasteren. Quis non dicat hunc Dauum esse frontis supra omnem modum perfrictæ.

16.

Tgene dat ten tijde van wijlen Seigneur Don Joan (die doen ter tijt in dienste behouden hadde seeckere Franschoijsche hoopen) hy liet verluyden onder den volcke te wesen groote tyrannye ende ongehoorde wreetheyt / noemt hy deser tijdt al soetelyc Costuymen weynich ouereencomende/willende ghelooven dat hy hem op een andermael niet schamen en sal noch af te doen dit woordt/weijnich / ende te mainteneren dat de seeden ende costuijmen der Franschoysschē ende vlaemsschen sijn / ende wesen sullen altijts conform ende wel ouer een passende / soo ouerbecoemelyck is hy in alle onbeschaemtheyt ende boosheede/niet passende op allet dat hy seecht of doet/behoudelyc hy sijne saecken mach vernorderen. Porrò mendacem oportet esse memorem, nisi volet pudore suffundi. Verum effrons iste Germanus hoc curat scilicet.

17.

Sententias loquitur Carnifex.

18.

Siet hier de consticheyt van desen hertelycken vriendt ende voorstander van vlaenderen / hoe dat hy gaet tot allen ocxsuynen / belettende dat die goede gemeynte int geene daer inne sy soude willen believen den Hertoghe/niet en mochte by hem gewinnen eenigen goeden danck / toeschrijvende huer feijt eer den noot dan den wille / ten eynde dat allet worde ghehouden voor dwerck van hem Orangie / ende dat die bedanckinghen van dyen voor hem alleene blyven.
Nouum istud est genus aucupij & tanto quidem detestabilius, quanto magis exercetur contra illos quibus vitam & fortunas debes vniuersas.

Dwelck niet ghedaen wordende byde tegenwoordige ghelegentheyt/ soo en sie ick niet / dat naemaels men in desē iet sal cunnen effectueren / ouermidts veele respecten / eñ naementelyck om der onstantafticheyt vander natie. 15. Tot desen dat de fatsoenen ende termen / die de Franschoysen gebruyckē/, ende naementlyck de gene die de wapenen vuerē/ wesende weijnich ouercomende 16. met de vlaemschen/souden mogen (midts langer vertreckende dese executie) medebrenghen ennigen wedersmaeck/ ende verureemden d'eene vanden anderen/ ghelyck dickwils gebuert / dat in dusdanighe materie / saecken van wel cleijne importantie beletten groote effecten. 17.

Waeromme myn heere/uwe hoocheyt en moet geensins laeten ouerstrijcken de tegenwoordighe oxsuijne / veroorsaeckt vandē schrick 18. vandē voorsz. volcke/maer in alder vlieticheyt haesten haere compste in vlaenderen. 19. ende benerstigen het voorttreckē van haere machte / indien niet al teenenmael/ten minsten de ghene die mogen by een syn / ick gheloove wel / datter niet gebreecken en sullen veele scrupeloose menschen/de welcke veele swaricheden sullen aerbeydē voort te brēghen/als te weten /dat sonder te doen opentlyck professie eñ belijdinge vander nieuwe Religie/eñ te verbolgen.

19.

Betrouwt v daer op eens myn Heere / ende ghy sult sien / hoe dattet v opsla en sal/maer als uwe dienaer rade ick v niet daer inne te treden/ten sy dat ghy weet hoe daer vuyt te raecken.
Piscator ictus sapit.

Ten is desen niet genoech te sijn beter eñ dat hy sij affgesundert vanden school der H. kercke maer om hē te meer te vuegē totte humore vandē volcke/gelyck hy hier ruert/soo aerbeyt hij wijs te maecken desen Jongen Prinsche/dat om te voorderen sijne saecken/hy moet eensamentelyck vervolgen onuerscheydelyck alle de Catholycken/hebbende soo gheringe vergeten dat de Ministers van sijne secte/plagen hiervorens in alle huere prekingen ende te samēcominghen met grooter vierichheyt ende heuicheyt hun te opponeren /tegens allen tgene dat dofficiers vander Justicie/tot dien behoorlycken geauthoriseert sijnde/doen ter tijdt gerichtelyck decreteerden/tot de straffinge der ketters / beruerders der ruste ende ghemeyne welvaert /maintenerende de voorsz. ministers / dattet was teghens de Euangelische wet ende liberteyt/te bedwingen de conscientien/ daer nochtans teghenwoordelyck sy anders niet en studeren dan sonder eenich orden van rechte eñ feijtelyck te verbolghen de Catholycken/by alle sorten van wreetheyt ende onmenschelijchz.

20. De Roomsche mē daer gansch gheē profijt doen en sonde: byden volcke/ eensamentelyck/ dat derghelycke professie soude mogē naermaels veroorsaecken eenich merckelyck beletsel/ totter successie vande croone van Vranckrijck/ 21. Oock/dat den Conninck van Spaengien machtich is eñ beter geaduiseert dan men is achtende/ende metten welckē men soo haest niet en soude gedaen hebben/naedenmael datmen gesien heeft/dat dē lestleden Coninck Henrick in de volle voorspoedicheyt van synen Connincrijcke / niet en heeft tanderen tijden kunnen gewinnen op hem/Oock niet sijnde te achten d'aenwassinge van dē Connincrijck vā Portugael soo weynich aen te hebben / met andere dierghelijcke redenen/waer af eenighe cōtempleerders hun beroemēde veel te weten/nimmermeer en sijn onuersiē/ Maer wat eest / men moet desen niet tegenstaende wel ghemoedelyck. 22. voirts varē/want aengaende t'punct vande Religie is al openbaer ende claer in materie van state. 23. dat gheen Prinsche nae grooten dinghen staende/ hem dijer eenichsins en moet aentrecken.

24. Ende t'selue / duer dijen dat/ ten quaestiē gaende/men altijdt ter handt heeft eenighe goede oorsaecke om de selue te veranderē eñ te tempereren/

Ita namq; solent eiusmodi Pseudoprophetæ, dum rerum potiuntur, sibi arroganter sumere, quod in alijs tam superciliose damnarint olim.

21.

Dese contempleerders die hy noempt / sullen v de waerheyt segghen/telcken male als sy v voorleggen sullen dit perijckel/ende dat desen luegenaer niet en sueckt dan te wanckelbarē het recht ende den hoope dien ghy hebt totter successie van deser Croone / wesende meer als seecker dat gheen dinck v de selue eer soude doen verliesen dan t'ghevuelen dat v volcke ende de gheheele Christenheyt soude moghen ontfanghen/dat ghy waert valsch/boos ende ongetrou/als hy is.

22.

Besiet desen welghemoedijden Campvechter/de welcke sueckt de castaenije wten vuere te treccken met eens anders vingere/eñ desen Prinsche wijs te maecken/en sijn seluen coragieuselyck te doen doot slaen / middelertijdt dat hy met syne pantoffelen ende sijnen langhen tabbaert sijn nagelen crouwet binnen Antwerpen.

23.

Hy seeght seer wel sprekende nochtans vanden staet der Godloosen Atheistē / onder de welcke desē ouer langē tijt heeft verdient d'ierste gelede/ namentelyc bouen dē grooten Patriarche Aldegonde gemerckt dat hy hē soo wel den Catechismus geleert eñ gheinstitueert heeft / dat hy van discipel ouer lange is geworden meester.

O præcox præstansq; ingenium ad infernalia mysteria capessenda.

24.

Ende ghy myn heeren vander Religie gepretendeert gereformeerde die met soo groote hittichz uwe crachtē vuitet om te vestigen ende te voirderen uwe Godloosicheeden/aensiet hoe dat uwe hooft de saecke ter herte neempt/die altijt bereet sal sijn om v te ruijneren / ende hem te vueghen aende Catholycken / soo verre die humooren van het volck ende den staet der saecken t'selue vereyschen: Hoc enim tantum putauit sibi negoci dari, populo vt placerent quas fecisset fabulas.

25.

Hy heeft de Religie soo wel getempereert in Hollandt ende elders/datmen tegenwoordelyck daer bevijndt by naer soo veele Religien als hooffden/ waer wt int eynde ontwijffelycken volgen sal/ Illud Propheticum Dixit insipiens in corde suo non est Deus.

26.

Tis wel licht te bedriegen ende abuseeren eenen Paeus/aengemerckt dat hy het binnenste vandẽ boosen menschen niet en weet / ende niet en can oordeelen. At Deus cordium scrutator nec videtur nec decipitur.

27.

O volck vanden Nederlanden weest indachtich met wat furie desẽ goedẽ Patriot v gebrocht heeft om te ontleeden ende te raseren de Casteelen/de welcke hy / Aldegonde / ende huere ministers SPECIOSIS VERBIS, noemden nestẽ van Tyrannen/ende aenmerckt den goeden ende saligẽ raedt dien hy geeft desen vreemden Prinsche / van op te richten nieuwe Casteelen ende nieuwe stercktẽ om v te brengen in een allendighe ende eeuwighe slauernije/ende uwe conscientie te quellens te nemen onder tdeck sel n'v van eene Religie/dan vã een andere/in recompensie van soo vele weldadẽ die ghy hem gedaen hebt.

Hæc scilicet beneficiorum acceptorum recordatio.

28.

Siet dan de mildicheyt van desen hoochduytschẽ bedelaer doende presentatie van tgene dat hy niet en can vercoopen/waeromme en seght hiet niet/ compt vryelijck myn heere hertoghe/want om v te betuygen daffectie ende oprechticheyt vã myn der herte/ende andere Prouincien exempel te geuen / soo sal ick v in handen stellẽ promptelyc de volcomẽ genietinge vã Hollandt ende Zeelandt/ ende bẽ bereet v te wijcken eñ daer inne te dienẽ gelyck toestaet eenen Prinche vã sulcker afcoẽpste als ghi bent. Maer alsoo hy niet en sueckt dan te vorderẽ zijn eyghen feyt/onder den mantel vanden voorsz. hertoghe/soo sal hy hem oock wel wachten soo verre te comen/ouermidts dat hy als natuerlyck vyandt van allen Princen ende ouerstens/sijne rekeninge maeckt meester te blyuen van tbeste/ende ruerende de reste/hẽ te behelpen metten voorsz. Hertoge als sijnen schilt/ten eynde soo veele te langer te moghen bescheremen zijnen nest van Hollandt ende Zeelandt / hopende duer t'middel vanden voorsz. Hertoghe/alsoo zijne saecken vast te maecken/dat de twee Coninghen van Spaengien ende van Vranckrijck hun teghen een werpen sullen /ende dat hy middeler tijdt blyuen sal SPECTATOR FABVLAE, my nochtans latende voorstaen dat desen goeden Hertoge niet en is soo onuersien van oordel ende raet als ghy bent achtende / Ende al oft schoon niettemin duer ennighe nootsaeckelycke gehenckenisse Godt toeliete dat hy hem wilde betrouwen op v/t'zelue en sal niet syn dan voor seer luttel tijdts/want int eynde de Prinschẽ/alsoo sy brienden syn vã verraderhẽ/soo vuecht Godt in dijẽ dat sy naemaels hun altijdt thoonẽ vyandẽ vã de verraders/soo leelyck ende verbloeckt is de faulte vander verraderijen/dat seluer die vyanden (hoe wel sy daer by proffiteren) die hebben in abominatie.

Proch Iuppiter quam horrendum facinus, Principem & benefactorem prodidisse suum.

25. totte humooren vanden volcke eñ staet der saeckẽ/soo oock het nimmermeer te laet en is tot dijes te versuecken ende te employeren d'absolutien der Paeusen ghemerckt datmẽ te Romen de selue soo goeden coop heeft, 26, ghelyck dat uwe hoocheyt weet,

Hierentuschẽ d'oorsaecke vande continuatie van dese oorloge sal met haer brengẽ/dat uwe hoocheyt duer tmiddel van haere garnisoenen ende andere sterckten. 27. diemen sal mogẽ oprichten / haer meester maecken sal. 28. van veele notabele Steden van Vlaenderen ende Brabant al waert oock dat de borgeren hun daer tegens opstelden / want daer nae salmen de selue wel brengen tot sulcke Religie/ als uwe hoocheyt beuijnden sal tot haeren dienste te behooren/een saecke die grootelyck sal aduanscheren haer credijt ende reputatie byde selueghe Catholijcken van Vranckrijck/ eñ aldus en sal de voorsz. successie totter croone gansch niet worden beleth/

Ghy soudt des wel syn tonvreden myn Heer de Prinsche/want het is te langen tydt ghe-leden dat ghy mette oproerigen van Vranckrijck/sueckt te Ruyneren ende te niet te brengen dese Croone/At sepe consilium malum consultori pessimum.

maer eer geadnanceerte 29. Alsoo dat-ter niet en resteert dan promptelyck te resolueren ende sonder eenich vertsel de handt aen d'werck te slaen/ want son-der dat uwe hoocheyt daer inne veel moeytsels doe/ is de materie soo ghe-prepareert dat alleene de ministers 30. ende predicanten allet wel sullen aff-maecken byden volcke. Sal alleenlyck van noode syn te hebben sorchuuldige toesicht te houden voor dit beginsel de Soldaten in eenige discipline/ ende al-lenskens hem quijtmaeckende der in-geborene landtsaten. 31. (die niet soo haest en sullē kunnē vergetē huere on-de Prinsche) behendelyck inne voederē tgrooste ghetal van Fransoysche on-dersaeten eñ andere betroubare vreem-delingen alsmen sal kunnen.

32.

Dwelck seer licht wesen sal te effec-tueren/ nv onder een dexsel dan on-der dandere/ naedenmael datter so-

30.

Sonder faulte dese fraye Caluiniste predican-ten hebbē ouer groot geloone ende authoriteyt/ naedenmael sy hebben in handen de Prinschap-pē ende heerlycheden/ Siet doch des bid ick de houerdye ende temeriteyt van dese rabauwen/ die soo opentlyck doorloge maecken allen hoof-den ende Princē vande christenheyt/ En waert niet tydt/dat de Princen begonsten open te doē huer oogen/ende malcanderen te helpen/om wt te royen dit vermaledyt geslechte. Voorwaer het is meer dan tydt/ten sy/dat in plaetse van te verdrucken de oproerighen/ sy selue willen naemaels wesen verdruckt. want dese Reusen van Atheistē indien sy hadden de machte con-form hennen vermaledyden wille/wie twijffelt sy en souden willen affmaecken/ia vermoerden alle de Prinschen teenemael? soo vreet ende bloetgierich syn sy/ namentlyck ouer de ghene doer de welcke sy vreesen te mogen worden be-dwonghen tot d'onderhoudenisse van tghene/ dwelck Godt huer geboden heeft. Niet/synde sonder misterye oft loosheyt/dat sy soo behende-lyck begonnen hebben/ huere tragegie aende Geestelycken ouericheden/ als aende machte-loosten ende onuersienste van middelen/om hun tegens hare furie te opposeerē/maer huer prin-cipael voornemen is te ontnemen t'sweert van Justicie/den weerlicken Princen/de welcke sy vreesen sonder gelyckenisse meer/dan de straf-fingen vander kerckē/inder buegen/dat de ver-uolginge vanden Geestelycken staet niet en is gheweest/dan een voorbereytsel/ om daer nae eñ bydē seluē wech te vernederē/iae te niet te doen de hoocheyt van alle Princen/gemerckt sy niet en haecken dan nae ongebonden leuē/ende toelatinghe van te doen allet dat hen belieft/sonder daerinne te worden berispt.

31.

Stelt v te vreden ghy Catholycken/naedennmael dat het op v niet alleen en is/ daer ment op hebben wil/want tzy Caluinisten/Martinisten/Adamisten/Anabaptisten/ oft andere sy en behoeuen niet dan te syn dan ingheborenen vanden lande/om eenmael verdreuen te worden. O wreede ende onmenschelycke buel/ syn dit de vruchten van uwe Patriotschappe/ dat ghy wilt syn authuer om te verdryuen de ingeboorenen vanden lande vanden welcke ghy soo veel soeticheden outfangen hebt? Ende tot wat eynde? Niet alleenlijcken om ons te berooo-uen van onse goedens ende van onse substantien/maer oock om ouer te geuen/de eerbaerheyt ende de cuyscheyt van onse vrouwen ende dochteren/inde stinckende ouerdadige ende onghe-regeleerde wellustichept van allen sorten van vreemdelingen/ soodanich dan sal wesen de be-talinghe van den Prince van Espinoy/vanden heer Incht/ van Rihoue/vande Coroneslen van Antwerpen/ende generalycken van allen de ghene die v volgen/ ende die v soo beleeffe-lyck onthaelt hebben. Naturam enim gratia mutare non potest.

32.

Waer is hy die van synen leuen oyt ghehoort heeft vreeder ende ondanchaer aduys/ adeong

miseri præ amore iam excluduntur foras? O fenijnich serpent/bouen allen anderen/hoe eest moge-lyck geweest/ dat v ontsnapt sy een saecke soo inschadelycke/tegens de ellendige ingeborenen vanden lande/die daer niet alleē v hebbē gevoeijdt/ende voedē/ maer ooc om v te beschuddē vander Justitie eñ stercke handt des Coninck/hebbē inde waechschael ghesetet huysvrouwen/ kijnder ē/eñ allet dat sy lief hebbē in deser werelt. Proch Iuppiter quam fœda & insolens hac est tantorū beneficiorū retributio, Horret profecto animus tā nefandi consilij (quale hic suggeritur] meminisse.

33.
Daer toe dā dient v t'dexsel vande Religie/die ghy soo dickwils verandert hebt/ende wel te gelooven is / dat indien den ouder oft de doot v niet en beletten/ ghy v sult laeten herdopen/ of Torcx maeckē /om tseffens te trouwen eene dousijn Nonnen /soo verre het sy / dat ghyse conste verleyden ende dat de humore vanden volcke tselue vereysschen.

34.
O Judas Jschariot/ Die de ledicheyt hadde om wel particulierlyck allet te onderpluysē/mē soude in desen brief niet een woort vijnden/ ter saecken vanden welcke / ghy niet en soudt verdienē hondert duysent poengaerts steecken te dwers duer v schelms herte / niet connende gelooven/anders dan dat gelijc Lucifer Prince vander helle/v desen brief heeft doen scrijven/van gelijcken den goeden Godt/hem heeft geemployeert om den seluen te doen vallen in handen van liedens met eeren ten eynde dat hy soude worden openbaer ghemaeckt / duer alle natien ende Provincien vande Christenheyt/ de welcke voort aen / indien sy wijs sijn / niet failgeren en sullen hun te wachten van v ende vanden uwen.

grootе verscheydenheyt vā Religiē is. 33. ende dat de voorseyde ingeborene landtsaeten hebbende alrede gesmaeckt de soeticheyt vande exemptie van allē wetten ende ordinantien /ghewordem syn/soo opgeblasen ende ombescaempt 34. dat sy by nae t'allē v zen seer groote ocxsuijnē geuen om op hen te mogē vallen / Den seluen wech heb ick ghehouden in Hollandt ende Zeelandt/ daer by gevuecht vele andere middelē/ de welcke ten behoorlijcken ende gelegenen tijde ick uwer hoocheyt mondeling sal doen verstaen/sonder yet/watter oock sy/achter te houden. 35. want andersins het selue te openbaren by brieuen / off hem te betrouwen op levende persoone / en soude maer eene sotheyt ende openbare temeriteyt wesen: gemerckt dat mijn leuen/ mijne salicheyt 36. ende van allen den mijnen daer aff dependeert. 37.

35.
Ghy sult v des wel wachten/ want v natuere en is niet/te segghen tgene dat ghy denckt.

36.
At te Dij Deæq; omnes perdant, furcifer tuosq;. Mali enim Corui, malum ouum.

willende wel adverteren / datter niet en is waeromme uwe hoocheyt behoore te veranderen sijne ierste resolutie/ want daer in comende met schoone eñ

37.
O ellendighe eerde voorwaer ongeluckige Hollanders/ick bidde v overweghet een weynich de besluytinge van desen sin/en is den text vander lettere niet claer? wat soudt ghy nv voerder connen begeren? Siet ghy niet dat den pot mette roosen is meer dan ontdeckt? wat sal seggen op dit pas uwen Aldegonde/valter yet op te repliceeren? wat verdunckt v? eest een tijdt langher te veijnsen? neent voorwaer. Den grooten Godt salts hem verstooren wel straffelyc ende en sal niet faelgeren v geheelyck te verlaten/soo verre ghy niet en doet alsulcke bewijsinge als uwer eeren ende devoiren toestaet. Men is wel gedwongen lijdsamelyc te verdragen de bedriegenissen der verabuseerders/ter wijlen dat de selue alnoch niet en syn bekent. Maer wanneer door Gods hulpe sy hen seluen gaen ontdeckende/alsdan eest meer dan tijdt/dmommenaensicht af te doen. Nam frustra ad Iouem recurrit, quicunq3 vecors perire, quam ipse met quid possit, experiri malit: dat namque Deus omne bonum sed non per cornua taurum.

breede gelooften 38. men lichtelyc sal te bouen comē in tgene datmen voorheeft/houdende dē seluen voet eñ spoere als ick gehouden hebbe vanden beginne aff/waerduere seer licht is te bedriegen een ghemeynte/ 39. daer toe gebruyckēde eenige conste/alles leeght inde rasheyt/ soo midts den redenen hier voor verhaelt/als oock om te verhueden dat de vlamingen licht vā gelooven 40. (haer stellende de saecke tot verlengen) daer inne niet en vertrouwen ende veranderen hunne resolutie/ghelyck tander malen men heeft bevonden geschiet te syne/)

Gheen twijffel maeckende/ dat uwe hoocheyt haer int werck vijndende/ sij erkennen sal dat ick haer sal toedienen 41. alle tghene dat sij sal konnen begheeren/ sonder te faelgeren ergens inne dwelck mochte dienē totten eynde datter wordt voorghenomen/waer toe uwe hoocheyt soo veele te lichtelycker sal kunnen geraken/midts d'opinie diemen hebben sal (gelyck oock van noode is datmen laet verluyden ende doe die faem loopen/iae oock doē schrijven eenighen briene duer den

38.

Alsoo hebt ghy ghedaen van den buyck uwes moeders af / ierstelyck den Keyser Carel den vijfsten van euwiger gedachten/die v soo mildelyc begaeft heeft gehadt/voirts den Coninc uwen meester / daernae sijne schamele ondersaten/ende verbolgentlyck naeder Pacificatie van Gendt/ Ghetuyghen syn de Steden van Haerlem/Schoonhouen/Utrecht/Amsterdā/ ende andere/die volgende de selue /hun weder hebbē gestelt onder v gouvernement/eñ die ver vloeckte Eeden die ghy ghedaen hebt aenden Staten doen sy onbedachtelyck v gheroepen hebben ende toegelaten in hun geselschapps.

Scilicet vt Lupus inter oues.

39.

Hy seeght die suyuer waerheyt/ want daer en is geen saecke lichtelycker/ dan te doen dwalē eē volck/besunder als tzelue is goet ende simpel/ende wanneer de bedrieger / die sijn seluen int werck stelt / heeft alreede verlaten synen Scheppere/niet meer acht slaende op sijn eere trouwe ende eedt/ghelyc van ouer veele Jaerē heeft gheherdt te doene/ desen grooten Reformatuer vanden Nederlanden / de welcke niet hebbende oijt weten te regeren syn cleyn huysgesinne ende min te bewaeren de eere van sijne huysvrouwe/heeft dervuen aennemē dit groot pack/van te regeren tgeheel ghewicht vanden saecken / ende naementlyck te ordineren opt feijt vande Religie/noch meer noch min/ dan oft hy ghevuecht met S. Peeter hadde ontfangen de sleutelen/eñ hē bevolen waere de bewaernisse van t'Paradijs / Desen schelmsen Coecoeck niet ghewoon sijnde dan te turberē de wereilt ende quaet te doen/wil alhier maecken den Tyran van onse conscientien / ta ons wijsen den wech van onse salicheyt / vanden welcken men weet hoe seer hy ouer langen tijt afghedoolt is.

Insignis profecto Moyses, qui alijs viam monstraturus quam ipsemet ignorat: præsertim vero ad Deum, quem odisse & oppugnare nunquam desijt.

40.

Veel te lichtueerdich waerachtelijck hebben sy gheweest om v te ghelooven.

Et hinc fundi nostri calamitas.

41.

Sijt des gelooeuende myn Heere/dat hy niet failgeren en sal v aen te dienen allen tgene dat men sal mogen begeeren/om te geraecken totten eynde datter gepretendeert wordt/ dwelck is met uwe bederffenisse te handthouden sijne grootsicheyt.

43.
Hy is ganſch valſch ende dubbel deſen breem=delinck hoe veele brieuen ende zegelen van ghe=bueren Coningen ende Prinſchen/moet hy deſe voorleden iaeren hebbẽ geconterfeyt/om te abu=ſeren deſe goede gemeynte/de ſelue groote won=deren te gheloouen ende te hoopen geuende/ nv van eenen cant/dan van eenen anderen/hier mo=gen worden aengemerckt de fraye vonden ende expedientẽ/die hy ſeeght te willẽ aendienen de=ſen hertoge om hem te doen ontfangen ende in=ſtalleren in Vlaenderen/daer by thonende gans claerlijcken de cleyne ende magere opinie die hij heeft vã ſyne vromicheyt. Naedenmael hy hoopt hun te mogen trecken tot het crijme van falſa=ris/ende duer ſulckẽ beginſel allenskens te wen=nen tot alle andere quade ſtucken / inde welcke hy ſyn ſeluen ſoo diepe heeft verdronckẽ.

Speciosa ſane charitas, imbuere proximum eiſdem arti-bus, quibus Rempub. conculcaueris inſigniter.

44.
Den alder Kerſtenſten Coninc is te broom om ſoo haeſt te vergeten de weldaden/die hy ontfan=gen heeft vanden Catholijken Coninck ſijnen goeden broedere / tuſchen de welcke (belieuet God) ſoe goede correſpondentie ſal worden ghe=voedt/datter middel weſen ſal te caſtijdẽ de on=getrouwicheyt van v/monſter vander hellẽ/ende van uwer ghelycken.

45.
Hier ſidt den haze/de vreeſe die hy heeft / van metter tijdt te verlieſẽ veele ſteden/doet hem be=wijſen deſe goede genegentheyt totten hertoghe ende niet daffectie noch wille dijen hy heeft te procureeren ſijn vervoirderinghe/want alser wel aenghemerckt/wat affectie machmen ver=wachten van den genen / de welcke vander ter=ſter vrẽ af der verledene troubliẽ in Vranckrijc/ niet alleẽ altoos gevolght en heeft de partije der rebellen van wijlen den leſten Coninck/ maer heeft ooc ghearbeijt allen tgene dat hem men=ſchelijcken is gheweeſt mogelijc om doene / om eeuwelijc af te nemen ende te vernielen de croo=ne van Vranckrijc voordẽ Coninc / voor mijne heeren ſijne broeders/ende voor alle haer naeco=melingen/hebben de ien voorſz. eynde dickwerff daer ghesonden ende op ſyn eyghen coſten onder=houden wijlen dẽ Greue Lodewijck ſynen broedere/ende veele andere diergelycke Tailliniſte/ Een ſaecke die voorwaer niet en behoort ſoo haeſt te worden geſtelt in vergetentheyt/ghelyck=men ſich verſeeckert dat den voorſz. hertoge niet doen en ſal/maer dat hy veel eer behendelyck zyn beſte doẽ ſal om in wraecke vã eẽ ſoo exorbitant miſdaet hẽ ter gelegend tijt doẽ geuoelẽ wat het ben effe te offenceerẽ alſulke Prinſchẽ/en hun te onderwe ijndẽ huere Staẽtẽ eñ ſaeckẽ/want om de waerhz te ſeggen dergelycke oproerige ſiedende geeſtẽ ſouden behoorẽ by gemeijne handt vã allẽ nacbuere Prinſchẽ wordẽ gecaſtijdt eñ verbolgt/om dat huere miſhandelingẽ/ter oir=ſaecken van het quaet exempel / ſyn zoo inſchadelyc ende te bevreſen van allen Prinſchen int generael/gelyckmẽ ooc ſeidẽ ſiet dat eẽ Prinche alleẽ des tegijdẽ heeft/ſoo ſeer is dit quaet aen=

alder kerſtenſten Coninck uwen broe=dere (allen en ſoudet maer weſen ghe=conterfeyte) 43. byden welcken den volcke mochte kenlyck ſijn / dat ſijne Maieſt. deele ſy hebbende inder ſaecke/ ende dat de aengrijpinge gheſchiet met ſijnen weten ende aduoij. 44.

Niet willende middeler tijdt te onder=laeten / te belyden / dat ſoo verre uwe hoocheyt ter ingeuinge van ſommigẽ van cleynder couragie / noch te rugge ſtelde/ te ſtellen eene ſoo loffelycke re=ſolutie tot gheringhe executie / dat ick gheen middel en ſie / naeden tijdt dis loopt/dat ick alleen ſoude mogen ver=ſien opte bewaerniſſe ende behoude=niſſe vande Prouincien weſende van ſoo groote wtſtreckinge ende frontie=ren 45 Namentlyck / dat doende den voorſz. vyandt zynen aenſlach ter zee/ fortſe weſen ſal dat ick mij vertrecke in Hollandt ende Zeelandt/om my daer=tegen te ſtellen/ blijuende t'gene datter ten vaſten lande reſteert/totter goeda=dichept vander natuere/ſoo uwe hooc=heyt/ſonder eenich aenſien mette ghe=legentheyt van deſe ſoo bequame ende ghewunſchte occaſyne / die ſaecke niet ter hertẽ en neempt/tẽ eynde dz niet al verlooren en worde teenemale/ tegens dat inden tijdt van ſoo veele iaeren ouercomen is gheweeſt met ſoo veele moeijten/want aengaende myn heere den Eertzhertoge Mathias 47. alſoo ouermidts ſijne ionckheyt al noch is ombequaem om te onderſtaen alſul=ken ghewichte/ende dat

van zijnen t'wegen hy geenen stuen en
heeft/ om alsulcken pack te dragen/ soo
salmen wel lichtelyck vijnden cenighe
oexsuyne ende middel/ om hem weder
te seynden wel te vreden nae sijnen
lande / welcke puncten ick niet en heb
willen langer verberghen uwer hooc-
heyt / de selue biddende die te willen
ernstelyck examineren/ ende volgende
haere goedertierenheyt / my veree=
ren by eenige hare Antwoorde / Ende
dat by den seluen weghe ter zee / nae=
denmael dat ten lande soo veele perijc
kelen syn ten eynde ick mochte verstaē
hoe ick voortaen my sal hebbē te dra=
ghen/ in tgene datter resteert te doene/
my betrouwende / dat allen t'voorsz.
niet alleenlijck genomen sal worden in
t'goet/ maer oock gehouden secreet. 48
Ende nae dijen dat ick hierop sal heb-
ben ghepresenteert mijne seer oytmoe=
dighe recommendatien aende goede
gratie van uwe hoocheyt / sal bidden
dē Schepper dat hy v geue myn heere/
in volcomen gesontheyt seer langhe eñ
seer geluckich leuen. Wt Antwerpen
desen lesten van Julio. 1580.

Onder stont gheschreuen

Van uwe Hoocheyt
Seer onderdanighe dienaer.

Ende gheteeckent.

Willem van Nassau.

D'opschrift was.

Aen zijne Hoocheyt.

clieuende ende dickstewerf springhet van deen
Prouincie tot dandere/ gelyck men onlancx ghe=
sien heeft van Vranckrijc in Vlaenderen ende
hiervorens in veele andere contreijen vander
kerstenheyt.

46.

O arme Hollanders ende Zeelanders / desen
goeden man/ nae dat hy v tanderen tijden soo al-
lendelycken heeft bedroghen / maeckt sijn reken=
schap/ om niet te langhen tijdt v te laeten in v
ghemack / wederom hem te gaen nestelen by v/
om soo hy seeght) hem te opposeren tegen den
vyandt. Scilicet si se iterum a te patiantur decipi
Scelerate.

47.

Ach schelm/ ghy hebt te seer langen tijt mishan=
delt de goetheyt ende saechticheyt vā desen jon=
gen Prinsche / hem hebbende ghepræcipiteert in
eene ontallijckheyt van dingen qualijc betamen-
de der plaetse daer hy af heerghecomen is/ ende
nv sueckt ghy hem wederom te seynden met syn=
der corte schande/ ende inde plaetse te intronize-
ren eenen anderen/ om van gelycken den seluen
te bedriegen/ waer af (want Godt believt) ghy
ontfangen sult het loon/ dat ghy verdient.
Furor fit sœpe Læsa pacientia.

48.

De saecke sal soo secreet wesen dat alle de we=
relt daeraf sal weten te spreecken soo wel ter zee
als ten lande / ende ghelyc ghy v seer grootelijc
wtgegeuen hebt/ om int licht te brengen de brie=
uen vanden Cardinael van Granuelle / de selue
veruelschende in veele plaetsen / hoe wel dat sy
waren van weynich substantiē/ eñ dat waerach=
telyc hy byde selue bethoont daffectie die hy heeft
tot dwelvaeren ende ruste van dese arme landē/
denckt dat Godt toegelaten heeft dat desen uwē
brief gecomen zy in onse handen / om ouer al te
doen blycken uwe Godloosicheyt/ om de welcke
ghy sult worden gestraft. Iustissimo Dei iudicio.

V biddende te nemen int goede dese minnelijcke
vermaninghe/ die ick v geue/ ende my vergeuen
dat ick noch niet ergens geseeght en hebbe/ ghe=
lijc ick wel soude hebben kunnen doen ende met
grooten fundamente/ de reste sullen doen Alde=
gonde eñ Villers. Scurræ in maledicendo insignes

FINIS.